

5255
Søndag Septuagesima 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 8. februar 1846

Søndag Septuagesima 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! Du, som Selv er Vingaardsmanden i det hellige Land! Driv og drag alle Dage troe Arbeidere til Din Vingaard, og lad din Aand opflamme og Dit Ord oplyse dem, saa den gode Gierning maa lykkes og Arbeidet krones med evige Frugter, Dig til Ære og os alle, som troe, til evigt Gavn og salig Glæde, i Vorherres Jesu Christi Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Ch. V. vi kan læse os til, at Lignelsen om *Arbejderne i Vingaarden* er nærmest talt til Apostlerne, og naar vi høre om den Ene, der knurrede om Aftenen, og til *hvem* Herren sagde: tag hvad dit er og gik bort! da tænke vi med Rette paa den Ene af de Tolv, som i den Nat, da Herren blev forraadt, ei var tilfreds med Lønnen, der uddeldes ligelig til Alle i den hellige Nadver, men søgde Uretfærdigheds Løn, solgde sin Mester for Sølv og gik saa bort til sit eget Sted.

Naar Dagens Evangelium skal ret forklares, maa det da vist nok nærmest anvendes paa Herrens Embedsmænd i Hans Kirke, som derfor ogsaa fra Arildstid kaldes Arbeidere i Hans Vingaard,

men en saadan Anvendelse af Lignelsen paa dem, der arbeide i Ordet og Lærdommen falder os dog i Almindelighed endnu for dyb, saa vi gjør sædvanlig bedst i at standse ved hvad der ligger os Alle nær og vil, med Guds Hjelp, være os Alle fatteligt, Formeningen til at befæste vort Kald og Udvælgelse ved at følge Herren og nøies med Hans Naade.

Ja m. V. paa disse to Ting, ikke som blotte Læbers Ord men i Gierning og Sandhed, beroer hele vor Saligheds Sag; thi da der ikke er Salighed i nogen Anden end Vorherre *Jesus Christus* og der er ikke givet Menneskene noget andet Navn under Himlen end hans, til at frelses i, saa er det klart, at uden ham kan vi slet intet gjøre til enten selv at arve det evige Liv, eller til at vise Andre Vei, saa *Herrens Kald* er hvad vi først maa høre, og kun ved at følge det komme vi paa Veien, hvor Ingen farer vild, Veien som i Hans Ansigts Lys fører til de evige Boliger.

Naar vi derfor vende Tankerne fra denne Verdens Trældom, som under alle sine mange Skikkelser dog ligner sig selv deri, at der arbeides paa idel Forkrænkelighed og bringes kun Døden Frugt, naar vi vende Tankerne derfra til den Guds Gierning baade indvortes og udvortes, som

Søndag Septuagesima 1846

udrettes frit af Kiærligheds Drift i Aandens Kraft og bærer Frugt til et evigt Liv, see, da maae vi sige, de staae alle ørkesløse og ledige paa Torvet, som ei endnu hørde Herrens Kald i det livsalige Ord: saa elskede Gud Verden, at Han hengav sin eenbaarne Søn, for at hver den, som troer paa ham, skal ikke fortabes, men have det evige Liv!

Paa Herrens Vegne spørge vi nu vist nok med Rette overalt i Christenheden: har de ikke hørt det? er ikke Røsten udgangen til Jorderigs Ender? men efter Aandens Oplysning svare vi ogsaa med Rette: Herre, Du veed det, der er ogsaa hos os Mange, som i det Aandelige var hidtil hørende døde og seende blinde, og Gudskeelov, at vi dermed tør undskylde Mange, thi det var dog alt for tung en Tanke, at alle de, som, aandelig talt, staae ledige og ørkesløse, skulde have hørt, forstaaet og foragtet Herrens Kald, den

Herres Kald, som hvad Gierning, han end giver os at udrette, dog sanddru lover os Byrden let og kalder baade først og sidst Sjælen til Hvile i sin Naade og Sandhed!

Ja m. V. veed vi af egen Erfaring, hvad det er i Guds Aands Sprog at staae ledig paa Torvet, slet Intet at have for i den Himmelske Faders, men kun i Verdens og vore egne Begiærligheders Tjeneste, som Aanden kalder paa een Gang Trældom

Søndag Septuagesima 1846

og Ørkesløshed, veed vi det, da veed vi ogsaa, at Støvets Børn kan tit og længe tiltales af den sagte Lyd, hvorved *Elias* skjulde sit Ansigt i sin Kappe, fordi han deri hørde den Eviges Røst, de kan det, enten uden at mærke hvorfra den kommer, eller dog uden at ændse hvor den vil hen, uden at føle, det er til dem der tales, det er paa dem, Herren kalder og spørger: hvorfor staaer I ledige? Og det er intet Under, at vi i Verdens og Lysterne's Tummel ei høre den sagte Lyd fra Oven, eller naar vi høre noget Underligt, sige dog til os selv, som Hine, det tordnede langt borte, eller: det var en Engel som talde, men ikke til mig, som har fuldt op at gjøre, men til min Næste, som spiller sin Tid, thi Engelen sagde: hvorfor staaer du ledig? Nei, det er intet Under, det er kun et Under, naar midt igiennem Tummelen den sagte Lyd finder Vei til vort Hjerter, og naar det midt i al vor Travlhed slaaer os, at det er os, Herren kalder ledige, og gjør saa med Rette, fordi det dog igrunden er Altsammen Forfængelighed, hvorpaa vi arbeide, Øieblikkets Værk, som enten forgaaer førend vi, eller forsvinder dog for os med al Verden, om en liden Stund.

Ja, Herren maa vel sige: der kommer Ingen til mig, uden Faderen drager ham, som skrevet staaer, de skal alle blive lærte af Gud; thi forgæves lyder aabenbar det udvortes Ord, selv med Tordenstemme eller med de lifligste Engle-Toner, dersom ikke en indvortes Stemme skaber Ørenlyd og drager

Søndag Septuagesima 1846

Sjælens hele Opmærksomhed hen paa den Perle, som det er værd at købe for Alt hvad man eier, hen paa det *evige Liv*, som det Eneste, det dog igrunden lønner sig at arbeide for, mens Dagene rinde, og see, først, naar det skeer, først da føler et Menneske sig kaldet af Herren i Hans Evangelium, kaldet til at forlade alle Ting og følge ham.

Verden spotter naturligviis med dette indvortes Kald til at følge *Jesus*, som en sværmersk Indbildning, der forleder os til at glemme det Nærværende over det Tilkommende, og Tiden over Evigheden, og Verden synes at have Ret, fordi der altid er Mange, som tage kiødelig hvad der skal forstaaes aandelig, forlade, under Paaskud af Herrens Kald, deres daglige Sysler eller drive dem dog slettere end før, for i Ørkesløshed at gruble over Guds Hemmeligheder og opvække Andre til det Samme; men har vi virkelig hørt og forstaaet Herren, da veed vi, Verden gjør ham altid Uret, thi hans Kald til Sjælene er altid aandeligt og har sædvanlig slet intet Andet med vore daglige, jordiske Sysler at gjøre, end at forædle og hellige dem, saa de, som følge ham, stræbe at gjøre alle Ting i Hans det velsignede Navn, paakalde Hans Hjelp og Trøst, stole paa Hans Bistand, og betragte Alt det Jordiske og Timelige i Hans Lys, som en Lignelse af det Himmelske og Evige. Hvad Herren kalder os alle til at forlade, det er da kun vore

Søndag Septuagesima 1846

Synder, det ugudelige Væsen og de verdslige Begiærligheder, eller med eet Ord: Djævelen og alle hans Gierninger og alt hans Væsen, og i samme Grad, som vi gjør det, følge Herren med troende Hjerte og arbeide i Hans Aand paa at fatte det evige Liv, i samme Grad vinder Hjertet Fred og Sjælen Lys og Kraft til at bruge denne Verden uden at misbruge den, til at købe, som de der ikke beholde, til at vandre i denne Verden, som i et fremmed Land, hvor vi ikke vil være Nogen Noget skyldige og ei vente andet end Kulde, men hvor vi stræbe paa alle Maader at ære vort Fæderneland, til vi, med velforrettet Sag kan reise hjem og indgaae til Vorherres Glæde.

Ja m. V. saaledes kan og skal det være ikke blot med dem, vi sædvanlig kalde Arbeidere i Herrens Vingaard, men med alle sande *Christne*, hvad saa end deres jordiske Stilling og deres daglige Syssel kan være, thi vi ere alle den samme Herres Tjenere, vi har alle det samme Kald til at vandre heneden, som den Himmelske Faders Børn, hvis Fæderneland er heroventil, hvorfra vi forvente Frelseren, den Herre *Jesus Christus*, hos os alle, er det Troskab, han søger, og alle skal vi lære af ham at være sagtmodige og ydmyge af Hjertet, saa vi nøies med hans Naade og betragte aldrig Hans Godhed mod Næsten med onde Øine, som

Søndag Septuagesima 1846

den Misundelige, der knurrede mod Herren og sagde: disse har kun arbeidet een Time og du har gjort dem lige med os, vi som har baaret Dagens Byrde og Hede.

Og ligesom det nu er i det daglige Liv, at kun den Arbejder, som er fornøiet med sin Dagløn, kan rolig gaae til Hvile, saaledes er det med os Alle i det Aandelige, saa kun naar Guds Naade er os Nok, kun da finder Sjælen Hvile, kun, naar vi, langt fra at pukke paa Fortjeneste, takke Ham, som kaldte os, da vi stod ledige paa Torvet, ja baade kaldte og styrkede os til den eneste Gierning under Solen, som Engle finde værd at nævne, Arbeidet paa hvad der kan glæde den evige Konge, den Himmelske Fader med alle Hans Børn og Venner, kun da kan vi i dette Livs Aftenstund gaae til Hvile med den salige Vished, at naar den næste Dag oprinder for os, Evighedens Dag, som ei har Timer, da skal vi ikke staae ledige, men høre os kaldte til den Gierning, som er sin egen Løn, kaldte dertil med Ordet, som heneden var i vor Mund og vort Hjerte: vel, du gode og tro Tjener! du har vært tro over lidet, jeg vil sætte dig over Meget, gik ind til din Herres Glæde!

Ja m. V. det er, som Apostelen siger, at, trods al den Forskiel, som kan og maa findes paa vor jordiske Stilling, Sysler og Gaver heneden, saa er vi dog alle kaldte til det samme Haab i vort Kald, det evige Livs, Guds Herligheds Haab, og har alle igunden det samme Dagværk: at befæste

Søndag Septuagesima 1846

vort Kald og vor Udvælgelse, ved Bestandighed i vor Tro, Frimodighed i Jesu Navns Bekiendelse, Renselse fra Synd og uskrømtet Kiærlighed, der da umelig kan lade os være ørkesløse eller ufrugtbare til Vorherres Jesu Christi Erkiendelse, til hans Navns Ære og hans Riges Udbredelse.

Og naar vi saaledes, nøiede med Guds Naade, ærlig og oprigtig følge Hans Kald, da skal det ikke forfærde os, hvad Herren siger i Dagens Evangelium, at Mange er kaldte men Faa udvalgte, thi vi føle, at dragne af Faderen er vi komne til ham, og har hans Ord derpaa, at hvem der kommer til ham, vil han ikke forskyde, og at alle de, som Faderen har givet ham, er hans Udvalgte, som Ingen kan slide af hans Haand. Da skal der endelig ogsaa blandt os opvoxe Arbeidere i Herrens Vingaard, der langt bedre end vi kan forstaae og forklare alle Herrens Lignelser, og er i Ham langt anderledes dygtige til Embedets Gierning, til de Helliges fulde Beredelse, til Christi Legems Opbyggelse, thi ogsaa her skal det glædelig stadfæste sig, at de Sidste skal blive de Første og de Første de Sidste, Alt til hans Ære, som kiøbde os alle med sit Blod af allehaande Folk Stammer og Tungemaal til at blive Konger og Præster for Gud vor Fader Amen! i Vorherres Jesu Navn, Amen!